

TER BESLISSING

Datum

29 november 2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.935

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij

29-11-2023

Plandatum/Deadline Kamer

01-12-2023

Binnengekomen op

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

R

Bescherming persoonlijke levenssfeer

nota

Kabinetsappreciatie EU Uitbreidingspakket 2023 - na REA

Aanleiding

Op 8 november publiceerde de Europese Commissie het jaarlijkse EU-uitbreidingspakket met landenrapportages over de tien (potentiële) kandidaat-lidstaten: Albanië, Bosnië en Herzegovina, Kosovo, Montenegro, Noord-Macedonië, Servië, Turkije, Oekraïne, Moldavië en Georgië. Ook publiceerde de Commissie een voorstel voor een Groeiplan voor de Westelijke Balkan.

Geadviseerd besluit

- Uw akkoord met bijgaande kabinetsappreciatie en verzending hiervan naar de Kamers, na goedkeuring door de ministerraad op 1 december. De appreciatie is besproken door de HCEU op 23 november en door de REA op 28 november.
- Het EU-uitbreidingspakket zal tijdens de RAZ op 12 december besproken worden, waarbij het voorzitterschap streeft naar het aannemen van Raadsconclusies. Voorafgaand aan de RAZ is er op 7 december een Commissiedebat in de Tweede Kamer. Als aanname op de RAZ van 12 december lukt, zal de Europese Raad van 14-15 december de consensus bekrachtigen. Een discussie op de ER zelf is niet uitgesloten.

Kernpunten

- Oekraïne: NL heeft een positieve grondhouding ten aanzien van de aanbevelingen van de Commissie over: 1) het openen van de toetredingsonderhandelingen; 2) de verdere stappen die de Commissie identificeert vooraleer een onderhandelingsraamwerk kan worden aangenomen.
- Moldavië: NL heeft positieve grondhouding ten aanzien van de aanbevelingen van de Commissie over: 1) het openen van de toetredingsonderhandelingen; 2) de verdere stappen die de Commissie identificeert vooraleer een onderhandelingsraamwerk kan worden aangenomen.
- Georgië: Gezien de beperkte voortgang op de door de Commissie gestelde twaalf prioriteiten, is NL voorzichtig ten aanzien van de aanbeveling van de Commissie om kandidaat-lidstatus toe te kennen aan Georgië.
- Bosnië en Herzegovina: NL deelt de opvatting van de Commissie dat de toetredingsonderhandelingen pas geopend kunnen worden wanneer de noodzakelijke mate van naleving met de lidmaatschapscriteria is bereikt.

- **Groeiplan:** NL is van mening dat het groeiplan in beginsel een positief instrumentarium kan zijn om het hervormingsproces en de sociaaleconomische ontwikkeling in de Westelijke Balkan te bevorderen en zodoende het principe van merites in het EU-uitbreidingsproces verder te verstevigen. Maar er zijn belangrijke voorwaarden:
 - 1) Implicaties van de voorstellen ter bevordering van de integratie tot EU's interne markt dienen inzichtelijker te worden gemaakt, alvorens hierover besluiten genomen worden. Voorkomen moet worden dat uitbreiding negatieve gevolgen heeft gerelateerd aan het vrij verkeer van goederen, diensten, kapitaal en personen. Het bevorderen van integratie in de interne markt langs de lijnen die de Commissie in het Groeiplan voorstelt, kan worden overwogen indien sprake is van meerwaarde voor de Unie en de integriteit van de interne markt niet wordt aangetast. Ook dient oog gehouden te worden voor voldoende draagvlak onder EU burgers voor uitbreiding.
 - 2) De voorgestelde financiering voor de Hervormings- en Groeifaciliteit is niet in lijn met het uitgangspunt van het kabinet dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021-2027.
 - 3) NL zet in op sterkere betrokkenheid van lidstaten en nadrukkelijke weging van rechtstaatcriteria in zowel het goedkeuren als beoordelen van voortgang van de door de Balkanlanden op te stellen Hervormingsagenda's.

Over de verordening van het Groeiplan wordt met gekwalificeerde meerderheid gestemd.

Toelichting

De aanbevelingen van de Commissie aan de Raad ter besluitvorming in december:

- I. De toetredingsonderhandelingen openen met Oekraïne.
- II. De toetredingsonderhandelingen openen met Moldavië.
- III. Kandidaat-lid-status toe kennen aan Georgië, *met dien verstande* dat Georgië een aantal verdere stappen onderneemt.

Daarnaast heeft de Commissie aanbevelingen opgenomen waar een besluit over genomen dient te worden wanneer aan voorwaarden voldaan zal zijn:

- Voor Bosnië en Herzegovina beveelt de Commissie aan om de toetredingsonderhandelingen te openen *wanneer* de noodzakelijke mate van naleving van de lidmaatschapscriteria is bereikt.
- De Commissie beveelt voor Oekraïne en Moldavië aan dat de Raad de onderhandelingsraamwerken met beide landen vaststelt *wanneer* zij een aantal verdere stappen hebben gezet.

De kabinetsappreciatie vormt de basis voor de NL inzet voor de Raadsconclusies over het uitbreidingspakket. Het krachtenveld is nog in beweging. U wordt geadviseerd in aanloop naar de RAZ en de ER van december nauw op te trekken met gelijkgezinden, het krachtenveld te wegen en te voorkomen dat NL geïsoleerd komt te staan. Ook is van belang dat de sterk veranderde geopolitieke context is meegenomen in de analyse van het uitbreidingspakket. U wordt geadviseerd aan te dringen op besluitvorming gebaseerd op merites en op het volgen van de reguliere procedures. En hierbij duidelijk te maken dat er in het EU-

toetredingsproces geen short-cuts bestaan en dat alle (potentiële) kandidaat-lidstaten moeten voldoen aan de voorwaarden.

Datum

16 november 2023

Onze Referentie

MinBuza-2023.021

Oekraïne: Een meerderheid van de lidstaten lijkt voorstander te zijn van het openen van de toetredingsonderhandelingen. Deze zullen pas daadwerkelijk van start gaan nadat het onderhandelingsraamwerk is vastgesteld door de Raad. De Commissie identificeert vier stappen als voorwaarde voordat het onderhandelingsraamwerk kan worden vastgesteld, ter completering van de eerder geïdentificeerde stappen op anticorruptie, de-oligarchisering en de bescherming van nationale minderheden. De Commissie kondigt aan de voortgang op deze hervormingen zorgvuldig te monitoren en tegen maart 2024 aan de Raad te rapporteren.

Moldavië: Een meerderheid van de lidstaten lijkt voorstander te zijn van het openen van de toetredingsonderhandelingen. Deze zullen pas daadwerkelijk van start gaan, nadat het onderhandelingsraamwerk is vastgesteld door de Raad. De Commissie identificeert drie stappen als voorwaarde voordat het onderhandelingsraamwerk kan worden vastgesteld, ter completering van de eerder geïdentificeerde stappen op de hervorming van de justitiesector, corruptiebestrijding en de-oligarchisering. De Commissie zal hierover rapporteren in maart.

Georgië:

De ER verleende Georgië in juni 2022 perspectief op EU-lidmaatschap en stelde dat het verlenen van kandidaat-lidstatus aan de orde zou zijn wanneer Georgië aan twaalf door de Commissie geïdentificeerde prioriteiten had voldaan. De Commissie stelt dat Georgië drie van deze stappen volledig heeft voltooid en inspanningen toont om te hervormen en wetgeving te harmoniseren. De Commissie doet de aanbeveling om Georgië kandidaat-lidstatus te verlenen met dien verstande dat Georgië de volgende stappen zet:

- De bestrijding van desinformatie en informatiemanipulatie en -inmenging gericht tegen de EU en haar waarden;
- Verbetering van de GBVB-aansluiting;
- Voltooiing van de in juni 2022 door de Commissie geïdentificeerde prioriteiten.

Gezien de beperkte voortgang op het grootste gedeelte van de door de Commissie gestelde twaalf prioriteiten is voorzichtigheid geboden ten aanzien van de aanbeveling van de Commissie om Georgië kandidaat-lidstatus te verlenen. Het toetredingsproces dient gebaseerd te blijven op merites en de uitbreidingsmethodologie. Tegelijkertijd zijn de geopolitieke overwegingen van de Commissie tegen de achtergrond van de Russische inval in Oekraïne begrijpelijk, en dient de complexe situatie waar Georgië zich in bevindt te worden meegenomen in de appreciatie van de aanbeveling. Het is van belang de relatie met Georgië verder te intensiveren, mede ten behoeve van de regionale stabiliteit. Toekenning van kandidaat-lidstatus heeft geen juridische, financiële of operationele consequenties. In het geval van Georgië kan het gezien worden als een duidelijk signaal van de Raad, in de allereerste plaats gericht aan de Georgische bevolking. Vooralsnog lijkt een meerderheid van de lidstaten voorstander van het toekennen van kandidaat-lidstatus. Inzet is dat de onderhandelingen met Georgië alleen kunnen starten wanneer er duurzame

voortgang is op de stappen die de Commissie identificeert. Hierop bestaan geen short cuts.

Datum

16 november 2023

Onze Referentie

MinBuza-2023.021

Bosnië en Herzegovina:

De Commissie is van opvatting dat de toetredingsonderhandelingen met Bosnië en Herzegovina pas geopend kunnen worden wanneer de noodzakelijke mate van naleving met de lidmaatschapscriteria is bereikt. Op dit moment is daar geenszins sprake van. Mogelijk zal een aantal EU-lidstaten desondanks pleiten om de toetredingsonderhandelingen zo snel mogelijk te openen en dit mogelijk koppelen aan het openen van de toetredingsonderhandelingen met Oekraïne en Moldavië. Het toetredingsproces dient gebaseerd te blijven op merites. Alleen wanneer er significante duurzame voortgang is op de prioriteiten uit de Opinie van 2019, kunnen de onderhandelingen met Bosnië en Herzegovina starten. Inzet is dit te blijven benadrukken en in aanloop naar de Raad nauw op te trekken met gelijkgezinden.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden